

IVO VAN HOVE

LA NOTTE (1961)

‘DE MOOISTE SCHRIJNENDE LIEFDESGESCHIEDENIS’

‘In 2009 bracht ik de scenario’s van drie Antonionifilms – *L’avventura*, *L’eclisse* en *La notte* – samen in de voorstelling *Antonioni Project*. Ik verkreeg de rechten vlak voor Antonioni stierf en heb me toen in zijn werk verdiept. Maar ik kende hem wel al. Als jonge film liefhebber ontdekte ik zijn werk in de Monty in Antwerpen.

‘Ik kies voor de grote eindscène uit *La notte*. Op het einde van de nacht voeren twee mensen, Jeanne Moreau en Marcello Mastroianni, het Grote Gesprek. Over henzelf, over hun onmogelijke liefde, over wat voorbij is. Of ze daarna voorgoed uit elkaar gaan, blijft onduidelijk. Hoop en wanhoop vechten om het overwicht. Het is een van de mooiste schrijnende liefdesgeschiedenissen die ik ken. Antonioni neemt er ruim de tijd voor. Hier gaat het om in het leven. Blijven ze samen? Blijven ze niet samen? Alles heeft dit koppel mee en toch lukt het niet. Maar het lukt ook niet om uiteen te gaan. Héél aangrijpend vind ik die pas verloren liefde. Veel blijft onuitgesproken. Liefde is een mysterie en Antonioni laat hier het einde van dat mysterie zien. Door de acteurs de tijd en de ruimte te geven, maar vooral door zijn prachtige manier van filmen.

‘Met dit soort liefdesverhaal – met door seks en macht geobsedeerde mannen en vrouwen die het gevecht tegen de desillusie verliezen – was hij zijn tijd ver vooruit. In plaats van het begin of de bloei in beeld te brengen, filmt hij het einde – en zelfs voorbij het einde. Dat was een idee dat men in de jaren zestig niet wilde horen of zien. Daarom denk ik dat we nu méér hebben aan Antonioni dan destijds. Ook zijn beeldtaal en minimalisme komen nu veel minder schokkend over. Ik veronderstel dat we naar Antonioni hebben leren kijken zoals we hebben leren luisteren naar de muziek van Alban Berg. Vroeger zagezegd te moeilijk, vandaag terug te vinden in elektronische muziek, zelfs reclamespots zijn niet bang meer van dodecafonie.

‘Antonioni filmde midden vorige eeuw. Hij was zich bewust van de enorme veranderingen in de wereld. De grootste verandering, industrialisatie, bracht een ander soort mens voort. Neurotischer, vervreemd, onmenselijk. Zonder politieke films te maken vertelde hij over de samenleving. Hij beweerde niet dat het vroeger beter was. Hij aanvaardde het tijdperk zoals het was, zocht een nieuwe poëzie en vond schoonheid in bijvoorbeeld gebouwen.